



ANTONY
ΠΑΣΣΕΡΟΝ



τα παιδιά κοιμήθηκαν

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΜΗΝΑ ΠΑΤΕΡΑΚΗ-ΓΑΡΕΦΗ



ANTONY ΠΑΣΣΕΡΟΝ

Τα παιδιά κοιμήθηκαν

μυθιστόρημα

Μετάφραση από τα γαλλικά
ΜΗΝΑ ΠΑΤΕΡΑΚΗ-ΓΑΡΕΦΗ



ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

«Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου».

Εκδόσεις Πατάκη – Ξένη λογοτεχνία

Σύγχρονη ξένη λογοτεχνία – 584

Αντονύ Πασσερόν, *Τα παιδιά κοιμήθηκαν*

Anthony Passeron, *Les Enfants endormis*

Μετάφραση: Μήνα Πατεράκη-Γαρέφη

Υπεύθυνη έκδοσης: Σταύρη Ιωαννίδου

Διορθώσεις: Βάσω Παπαχρήστου

Σελιδοποίηση: Αλέξιος Μάστορης

Η φωτογραφία του εξωφύλλου παραχωρήθηκε

από τον αρχικό δικαιούχο στη Σ. Πατάκης ΑΕΕΔΕ 2023

Copyright© 2022, éditions Globe, Paris

Copyright© για την ελληνική γλώσσα, Σ. Πατάκης ΑΕΕΔΕ

(Εκδόσεις Πατάκη), 2022

Πρώτη έκδοση στη γαλλική γλώσσα από τις εκδόσεις Globe,

Παρίσι 2022

Πρώτη έκδοση στην ελληνική γλώσσα από τις Εκδόσεις Πατάκη,

Αθήνα, Ιούλιος 2023

ΚΕΤ Ε669 ΚΕΠ 426/23

ISBN 978-960-16-4676-3



ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ,

ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 210.52.05.600, 801.100.2665, ΦΑΞ: 210.36.50.069

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ: ΚΟΡΥΤΣΑΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ - ΠΕΡΙΟΧΗ Β' ΚΤΕΟ),

570 09 ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15, ΦΑΞ: 2310.70.63.55

Web site: <http://www.patakis.gr> • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

«Κι αυτό επειδή τα ποντίκια πεθαίνουν στον δρόμο
κι οι άνθρωποι στο δωμάτιό τους».

Αλμπέρ Καμύ, *Η πανούκλα**

* μτφ. Νίκη Καρακίτσου-Ντουζέ και Μαρία Κασαμπαλόγλου-Ρομπλέν,
Καστανιώτης, Αθήνα 2001, σ. 46. (Σ.τ.Μ.)

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	13
ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: ΝΤΕΖΙΡΕ	
MMWR	19
Το ντεκόρ	22
Το σήμα συναγερμού	27
Οδός 4ης Σεπτεμβρίου	29
Το γκέι σύνδρομο	38
Νεανικά χρόνια	45
Στο βασίλειο των τυφλών	52
Άμστερνταμ	57
Παστέρ	63
Το ταξίδι	66
BRU	72
Τα παιδιά κοιμήθηκαν	75
Science	80
Σούπερ-8	84
Κινσάσα	88
Ο καφές	91
Ρόμπερτ Γκάλλο	96

Μυστικότητα	98
Σταυροφορία	101
Εκ δεξιών του Πατρός	105
Αποτυχία	110
Η καινούρια πανούκλα	113
T4	124
Το χρήμα	128
ELISA	135
Οι θεραπείες	139
Τεστ	143
Γέννηση	148
AZT	152
Το νοσοκομείο	156
HPA-23	161
Κάτω απ' τη γλώσσα	164
Ροκ Χάτσον	167
Οι άλλοι	169
Κυκλοσπορίνη	175
Σφραγισμένο	178

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΕΜΙΑΙ

Ο δρόμος	185
HIV-2	188
Το σχολείο	191
HIV 87	194
Σιωπή	197
Concorde	201
Το αδιέξοδο	204
DELTA	210
Πατήρ Θεός	214
Εμβρυομητρική μετάδοση	217

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΚΟΙΜΗΘΗΚΑΝ

Οι χελώνες Νίντζα	220
Στάλινγκραντ	223
Το εκκρεμές	227
Ουάσινγκτον	231
Νοέμβριος	233
Λοταρία	236
Νοέμβριος (ακόμη)	238

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Νόμπελ	243
Θλίψη	245
Προέλευση	248
Φως	250

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΜΙΑ ΜΕΡΑ, ρώτησα τον πατέρα μου ποια ήταν η πιο μακρινή πόλη που είχε δει στη ζωή του. Απάντησε κοφτά: «Το Άμστερνταμ, στις Κάτω Χώρες». Και μετά τίποτε άλλο. Χωρίς να σηκώσει τα μάτια απ' τη δουλειά του, συνέχισε να τεμαχίζει νεκρά ζώα. Είχε αίμα μέχρι και στο πρόσωπό του.

Όταν ρώτησα να μάθω τον λόγο εκείνου του ταξιδιού, μου φάνηκε πως είδα το σαγόνι του να συσπάται. Ήταν η άρθρωση ενός μοσχαρίσιου μέλους που αρνούνταν να υποκύψει ή η ερώτησή μου που τον ζόριζε; Δεν καταλάβαινα. Ύστερα από ένα ξερό τρίξιμο κι έναν αναστεναγμό, επιτέλους απάντησε: «Για να πάω να βρω εκείνον τον αρχιμαλάκα τον Ντεζιρέ».

Είχα πέσει από τα σύννεφα. Ήταν η πρώτη φορά, σε όλη την παιδική μου ηλικία, που άκουγα από το στόμα του το όνομα του μεγάλου αδελφού του. Ο θεός μου είχε πεθάνει λίγα χρόνια μετά τη γέννησή μου. Είχα ανακαλύψει εικόνες του σ' ένα κουτί από παπούτσια όπου οι γονείς μου φύλαγαν φωτογραφίες και μπομπίνες από φιλιμάκια σούπερ-8. Εκεί μέσα έβλεπες τους

πεθαμένους ακόμα ζωντανούς, σκυλιά, τους γέρους ακόμα νέους, διακοπές στη θάλασσα ή στο βουνό, πάλι σκυλιά, συνεχώς σκυλιά, και οικογενειακές συγκεντρώσεις. Άνθρωποι με τα κυριακάτικά τους που συγκεντρώνονταν για γάμους που δεν θα τηρούσαν τις υποσχέσεις τους. Ο αδελφός μου κι εγώ ήμασταν ικανοί να κοιτάζουμε αυτές τις εικόνες με τις ώρες. Κοροϊδεύαμε κάποιες γελοίες αμφιέσεις και προσπαθούσαμε ν' αναγνωρίσουμε τα μέλη της οικογένειας. Η μητέρα μας στο τέλος μάς έλεγε να τα βάλουμε όλα στη θέση τους, θαρρείς κι εκείνα τα αναμνηστικά την έκαναν να αισθάνεται άβολα.

Είχα χιλιάδες άλλες ερωτήσεις να κάνω στον πατέρα μου. Κάποιες πολύ απλές, όπως: «Για να πάμε στο Άμστερνταμ πρέπει να στρίψουμε αριστερά ή δεξιά μετά την πλατεία της εκκλησίας;» Άλλες πιο δύσκολες. Ήθελα να μάθω γιατί. Γιατί αυτός, που δεν είχε φύγει ποτέ απ' το χωριό, είχε διασχίσει ολόκληρη την Ευρώπη φάχνοντας τον αδελφό του; Αλλά μόλις άνοιγε μια ρωγμή στη δεξαμενή της θλίψης και της οργής του έσπευδε να την ξανακλείσει, για να μη σκορπιστούν αυτές παντού.

Στην οικογένεια, όλοι το ίδιο έκαναν με τον Ντεζιρέ. Ο πατέρας μου κι ο παππούς μου δεν μιλούσαν ποτέ γι' αυτόν. Η μητέρα μου διέκοπτε πάντα τις εξηγήσεις της βιαστικά, με την ίδια φράση: «Μα είναι πολύ στενάχωρα όλα αυτά». Η γιαγιά μου, τέλος, ξεγλιστρούσε συστηματικά με βλακώδεις ευφημισμούς, ιστορίες πτωμάτων που ανέβηκαν στον ουρανό για να προσέχουν τους ζωντανούς από εκεί ψηλά. Ο καθένας με

τον τρόπο του μονοπώλησε την αλήθεια. Σήμερα δεν απομένει σχεδόν τίποτα πια από αυτή την ιστορία. Ο πατέρας μου έφυγε απ' το χωριό, οι παππούδες μου είναι πεθαμένοι. Ακόμα και το ντεκόρ καταρρέει.

Αυτό το βιβλίο είναι η ύστατη απόπειρα κάτι να διασωθεί. Αναμειγνύει αναμνήσεις, εξομολογήσεις ανολοκλήρωτες και τεκμηριωμένες ανασυνθέσεις. Είναι ο καρπός της σιωπής τους. Θέλησα να αφηγηθώ αυτό που η οικογένειά μας, όπως και τόσες άλλες, πέρασε μέσα σε απόλυτη μοναξιά. Πώς όμως να βάλω τις δικές μου λέξεις στην ιστορία τους χωρίς να τους στερώ την κυριότητά της; Πώς να μιλήσω στη θέση τους χωρίς η άποψή μου, οι δικές μου εμμονές να υποκαθιστούν τις δικές τους; Αυτά τα ερωτήματα με εμπόδισαν για πολύ καιρό να στρωθώ στη δουλειά. Όσπου επιτέλους να συνειδητοποιήσω ότι η γραφή ήταν η μόνη λύση ώστε η ιστορία του θείου μου, η ιστορία της οικογένειάς μου να μη χαθούν μαζί τους, μαζί με το χωριό. Για να τους δείξω ότι η ζωή του Ντεζιρέ ήταν εγγεγραμμένη στο χάος του κόσμου, ένα χάος ιστορικών, γεωγραφικών και κοινωνικών γεγονότων. Και να τους βοηθήσω να λυτρωθούν από τον πόνο, να βγουν από τη μοναξιά όπου η θλίψη και η ντροπή τους είχαν βυθίσει.

Για μια φορά, αυτοί θα είναι στο κέντρο του χάρτη, και ότι τραβάει συνήθως την προσοχή θα βρίσκεται στην περιφέρεια, εκτοπισμένο. Μακριά από την πόλη, από την ιατρική τεχνολογία αιχμής και την επιστήμη, μακριά από τη στράτευση των καλλιτεχνών και τις μαχητικές εκδηλώσεις, εκείνοι θα υπάρχουν επιτέλους κάπου.

MMWR

Το *MMWR*,* το εβδομαδιαίο επιστημονικό δελτίο που εκδίδεται στις Ηνωμένες Πολιτείες από τα κέντρα πρόληψης και ελέγχου των ασθενειών (CDC**), αριθμεί λίγους συνδρομητές στη Γαλλία. Μεταξύ αυτών, ο Γουίλλυ Ρόζενμπομ, ο οποίος διευθύνει το τμήμα λοιμωδών νοσημάτων του νοσοκομείου Κλοντ-Μπερνάρ στο Παρίσι. Στα τριάντα πέντε του χρόνια, με τη μοτοσικλέτα του, τα μακριά του μαλλιά και το παρελθόν του ως στρατευμένου μαχητή στο Σαλβαδόρ και στη Νικαράγουα, ο λοιμωξιολόγος αποτελεί παραφωνία στον παρισινό ιατρικό κύκλο.

Το πρωί της Παρασκευής 5 Ιουνίου 1981, ξεφυλλίζει το *MMWR* της εβδομάδας που μόλις έχει λάβει στο γραφείο του. Στο τεύχος περιγράφεται η πρόσφατη επανεμφάνιση μιας εξαιρετικά σπάνιας πνευμονοπάθειας, της πνευμονοκύστωσης. Τη θεωρούσαν σχεδόν

* *Morbidity and Mortality Weekly Report*: Εβδομαδιαία Έκθεση Νοσηρότητας και Θνησιμότητας. (Σ.τ.Μ.)

** Centers for Disease Control and Prevention: Η έδρα των CDC βρίσκεται στην Ατλάντα, στην Τζόρτζια. (Σ.τ.Μ.)

εξαφανισμένη, αλλά, σύμφωνα με την υπηρεσία που καταχωρίζει λογιστικά τις συνταγές φαρμάκων στις Ηνωμένες Πολιτείες, επανεμφανίζεται κατά τρόπο απροσδόκητο, σχεδόν ακατανόητο. Ενώ συνήθως αυτή η αρρώστια πλήττει μόνο τους ασθενείς που το ανοσοποιητικό τους σύστημα είναι εξασθενημένο, τα πέντε κρούσματα που έχουν καταγραφεί στην Καλιφόρνια αφορούν άντρες νέους και έως τότε υγιέστατους. Μεταξύ των ελάχιστων πληροφοριών που διαθέτει η αμερικανική υπηρεσία δημόσιας υγείας σε αυτή τη φάση, το άρθρο επισημαίνει ότι, περιέργως, όλοι οι εν λόγω ασθενείς είναι ομοφυλόφιλοι.

Ο λοιμωξιολόγος κλείνει την έκθεση και ξαναρχίζει τις ερευνητικές του εργασίες πριν ασχοληθεί με τις απογευματινές ιατρικές επισκέψεις στο νοσοκομείο.

Δύο άντρες παρουσιάζονται εκείνη την ημέρα. Κρατιούνται από το χέρι. Ο ένα τους, ένας νεαρός αεροσυννοδός λιπόσαρκος, παραπονιέται για πυρετό και βήχα που διαρκούν εδώ και πολλές εβδομάδες. Κι επειδή κανένας από τους ιδιώτες γιατρούς που επισκέφθηκε δεν κατάφερε να τον θεραπεύσει, ήρθε στην υπηρεσία των λοιμωδών και τροπικών νοσημάτων του Κλοντ-Μπερνάρ. Ο Γουίλλυ Ρόζενμπομ, σαστισμένος, συμβουλευεται τον φάκελο που του δίνει ο αεροσυννοδός. Εξετάζει τον νεαρό άντρα, του συνταγογραφεί μια ακτινογραφία και κάποιες άλλες εξετάσεις πνευμονικής λειτουργίας.

Όταν ο ασθενής επιστρέφει λίγες μέρες αργότερα, τα αποτελέσματα των εξετάσεών του πείθουν τελικά τον λοιμωξιολόγο. Όπως το υποψιαζόταν, ο ασθενής του πάσχει από πνευμονοκύστωση.

Η σύμπτωση είναι εντυπωσιακή. Η κατάσταση αυτού του ασθενούς συμπίπτει σημείο προς σημείο μ' εκείνα που είχε διαβάσει ο γιατρός στο *MMWR*: μια σπανιότατη νόσος του αναπνευστικού συστήματος που εκδηλώθηκε σε νεαρό άντρα, ομοφυλόφιλο, ο οποίος δεν είχε κανένα λόγο να είναι ανοσοκατεσταλμένος. Όλα είναι εκεί, μπροστά στα μάτια του. Είναι η ίδια πάθηση, μια νόσος σχεδόν τελείως εκριζωμένη, που έχει πρόσφατα διαγνωστεί σε έξι ασθενείς: πέντε Αμερικανούς και, στο εξής, έναν Γάλλο.

ΤΟ ΝΤΕΚΟΡ

ΜΥΓΕΣ. ΜΥΓΕΣ ΠΑΝΤΟΥ. Μύγες στα κομμάτια του κρέατος, στα τζάμια. Μύγες μαύρες που χτυπούν αντιαισθητικά στο μάτι πάνω στα λευκά πλακάκια. Μύγες που ζευγαρώνουν πάνω στα χοιρινά παϊδάκια και στα μπουτάκια κοτόπουλου. Μύγες που γεννιούνται στις δίπλες ενός ροσμπίφ και που πεθαίνουν πνιγμένες στο αίμα. Μύγες που απολαμβάνουν τον βόμβο του καταψύκτη της βιτρίνας και περιγελούν την μπλε λυχνία που έχει εγκατασταθεί για να τις κάνει να πάθουν ηλεκτροπληξία. Μύγες που έχουν οριστικά νικήσει.

Πάνω κάτω αυτά είναι όλα όσα θυμάμαι από το μαγαζί των παππούδων μου. Ένα κρεοπωλείο άδειο και σιωπηλό, εγκαταλειμμένο από την πλειονότητα των πελατών του άλλοτε. Όσοι έρχονται ακόμα το κάνουν για στήριξη στην οικογένεια, σε μια ύστατη χειρονομία αλληλεγγύης. Κουβεντιάζουν για λίγο, πιο πολύ παίρνουν πληροφορίες παρά εμπορεύματα.

Σήμερα, δεν απομένει τίποτα. Μια ταμπέλα «Πωλείται ή Ενοικιάζεται», μαζί μ' έναν αριθμό τηλεφώνου, είναι εκτεθειμένη στη βιτρίνα. Όλος ο δρόμος έχει υπο-

στεί την ίδια μοίρα. Ο μανάβης, το κομμωτήριο, το βιβλιοπωλείο, ο επισκευαστής τηλεοράσεων, το μαγαζί με τα είδη ραπτικής. Όλα τα εμπορικά σιγά σιγά εγκαταλείφθηκαν, καθώς και τα διαμερίσματα από πάνω. Ελλείπει υποψηφίων ενοικιαστών, κατέβασαν ρολά. Από την εποχή της ευμάρειας δεν απομένει παρά ένας μοναδικός επιζών σε αναστολή: ένα μικρό ινστιτούτο καλλονής παλιομοδίτικου στιλ. Ο δρόμος είναι απελπιστικά έρημος. Συναντάς μόνο αδέσποτες γάτες που έχουν κάνει κατοχή στα υπόγεια των μαγαζιών. Μπαινοβγαίνουν μέσα από τις ξεχαρβαλωμένες σχάρες των αεραγωγών που βρίσκονται στο επίπεδο των πεζοδρομίων. Πότε πότε κάποιοι έφηβοι αράζουν στη γειτονιά. Καβάλα σε μηχανάκια μαστορεμένα από τους ίδιους, καθισμένοι στα σκαλιά των παλιών καταστημάτων, τσακώνονται για πακέτα τσιγάρων, βρίζονται ολημερίς. Σε διάστημα λίγων δεκαετιών, η πρώτη υπονομαρχία, άλλοτε ακμάζουσα, έχει αμείλικτα αποκοιμηθεί. Το κέντρο έχει γίνει περιφέρεια. Οι φωνές των παιδιών έχουν σιγήσει. Το ντεκόρ μου έχει εξαφανιστεί.

Ο τόπος θα μπορούσε, ωστόσο, να έχει τη γοητεία του. Με τα πλατάνια κατά μήκος του παραπόταμου, το χωριάτικο παζάρι και τα δρομάκια, θα μπορούσες να φαντασιώνεσαι ότι είσαι στην Προβηγκία. Αλλά γύρω απ' το παλιό χωριό, οι ασοβάντιστες λαϊκές πολυκατοικίες, τα συντρίμμια αυτοκινήτων και τα κλειστά εργοστάσια αφηγούνται μία τελείως διαφορετική ιστορία. Για να την καταλάβεις, πρέπει πρώτα να οριοθετήσεις την περιοχή: μια πολύχνη ξεχασμένη,

χαμένη στις παρυφές δύο κόσμων, κάπου ανάμεσα στη θάλασσα και στο βουνό, στη Γαλλία και στην Ιταλία. Έπειτα να παρουσιάσεις την τοπογραφία: ένα χωριό χτισμένο στο βάθος μιας κοιλάδας, στη συμβολή ενός παραπόταμου και ενός ποταμού στις τελευταίες αλπικές του αντιστάσεις, ακριβώς πριν παραδοθεί στην πεδιάδα και έρθει να πεθάνει στη Μεσόγειο. Να μιλήσεις εν συνεχεία για την τραχύτητα του κλίματος, για τους χειμώνες που χρονίζουν στο βάθος των βουνίσιων όγκων, και για τα καλοκαίρια που βαραινουν οδυνηρά, θαρρείς κι ότι, από το αλπικό και το μεσογειακό κλίμα, δεν είχε κρατηθεί παρά το χειρότερο. Ανάμεσα στα δάση μαύρης πεύκης, χαμένα στην ομίχλη, και τις συστάδες βαλανιδιών στις μεριές που τις έβλεπε ο ήλιος πιο πολύ, το χωριό ωστόσο είχε επιβληθεί ως εμπορικό κέντρο όπου οι χωρικοί των γειτονικών οικισμών έρχονταν να πουλήσουν την ισχνή σοδειά τους. Τέλος, πρέπει να ενσωματώσεις στην περιγραφή ιστορικά στοιχεία, να θυμίσεις ότι μέχρι τα μέσα του 19ου αιώνα, αυτή η πολίχνη, εγκαταλειμμένη στις εσχατιές της κομητείας της Νίκαιας, ήταν ακόμα Ιταλία. Όταν είχε έρθει ο χρόνος της προσάρτησής της, η Γαλλία την είχε κάνει υπονομαρχία. Επιχειρούσε να καλλιεργήσει έτσι αισθήματα προσκόλλησης στην καινούρια πατρίδα. Η κατασκευή της εθνικής οδού και του σιδηροδρόμου που ενώνει τη Νίκαια με το Ντιν είχε επιτρέψει στην περιοχή να βγει σιγά σιγά απ' τον εγκλεισμό της. Τεράστια εργοτάξια για τη διάνοιξη σηράγγων μέχρι την ανέγερση πελώριων εναέριων γεφυρών, επανδρωμένα από μεγάλο

αριθμό Ιταλών εργατών, είχαν ανοίξει τον δρόμο προς τα παράλια.

Σε πείσμα μιας οικονομίας μάλλον εύθραυστης, μια μερίδα του πληθυσμού είχε καταφέρει να πλουτίσει, να συσσωρεύσει αγαθά: επιχειρήσεις, μαγαζιά, οικόπεδα και διαμερίσματα. Απέναντι στη στερημένη ζωή των εργατών στα χωράφια και στα συνεργεία, μια μικρή τοπική αστική τάξη διαχώριζε τη θέση της, αποκτούσε πρόσβαση σε πιο άνετη ζωή. Στις ασπρόμαυρες καρτ ποστάλ των αρχών του 20ού αιώνα, βλέπεις αυτές τις οικογένειες που σουλατσάρουν περήφανα στον δρόμο κατά μήκος του παραπόταμου, να κάθονται στον υπαίθριο χώρο του καφέ της πλατείας. Μία από αυτές τις φωτογραφίες εποχής δείχνει την άφογη πρόσοψη του μαγαζιού της οικογένειάς μου. Ένας άντρας με κοστούμι στέκεται στην είσοδο, ευθυτενής και περήφανος. Το παπιγιόν και το καπέλο του είναι αφεγάδιαστα. Ονομάζεται Ντεζιρέ. Ο προπάππος μου κοιτάζει ίσια τον φακό με αυστηρό ύφος. Η αντίθεση με τους άλλους κατοίκους που ανηφορίζουν τον δρόμο με τις βρόμικες και μπαλωμένες εργατικές φόρμες τους είναι εντυπωσιακή. Αυτή η κιτρινισμένη εικόνα διηγείται από μόνη της όλα όσα σήμαινε το όνομά μας.

Μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 1980, το κρεοπωλείο ήταν ακόμα σημαντικό. Το Σάββατο και την Κυριακή η ουρά μάκραινε πειθαρχημένα μέχρι έξω. Ο χώρος ενέπνεε σεβασμό και δέος σε μια ολόκληρη μερίδα του πληθυσμού. Κρατούσαν τα καλύτερα κομμάτια κρέας και τα κομπλιμέντα για την πιο εύπορη πελατεία. Ξεφορτώνονταν τα μπαγιάτικα πασάροντάς

τα στις ταπεινές οικογένειες, εκείνες που μετά βίας τολμούσαν να περάσουν την πόρτα και που δεν ριψοκινδύνευαν να παραπονεθούν. Στη μέση του μεγάλου εμπορικού δρόμου του χωριού, έκαναν ακόμα κουμά-ντο. Όχι για πολύ καιρό.